

Israel Camerata Jerusalem

2009-2010 || העונה ה-26

ווקאליזה

הקאמרטה הישראלית ירושלים
מנהל מוסיקלי: אבנר בירון

הקאמרטה הישראלית ירושלים
 מייסד ומנהל מוסיקלי: **אבנר בירון**
 מלחין הבית: **יוסף ברדנשווילי**
 אורח כבוד: **סר גיימס גאלווי**

*נגן ראשי		חברי התזמורת				
בסון	אבוב	קונטרבאס	צ'לו	ויולה	כינור שני	כינור ראשון
ענבר נבות*	מוקי זוהר*	דמיטרי רוזנצווייג*	יפים אייזנשטד*	מיכאל פלסקוב*	נטלי שר*	ארנולד קוביליאנסקי*
ליאוניד קרמר	אורי מירז	גנאדי ליטבין	צבי אורליאנסקי*	בוריס רימר	אדוארד רזניק	כרמלה ליימן
			אלכסנדר סיניילניקוב	מיכאל יאבקר	סבטלנה גופמן	פאבל גלגנוב
חצוצרה	קרן	צ'מבלו	עידו גל	אנדריי שפלניקוב	מיכאל קונצביץ'	מיכאל בויאנר
גוני אשד*	אלון ראובן*	איריס גלברזון*		דריה צ'פלין	זינה לוין	רומן יוסופוב
	שחר זיו				משה אהרונוב	דינה זמטסובה
טימפני		חליל			קרן ליפקר	סופיה קירסנובה
קרן פנפימן זהבי*		אסתי רופא*				

נגנים נוספים: רותי רון, חליל; דני ארדמן, עידו אזרד, קלרינט; ניר צמח, חצוצרה

*חברי העמותה		חברי העמותה וחברי הוועד המנהל		
דיוויד קינדלר	משה וידמן	פרופ' בני גייגר	ד"ר חנן אלון	פרופ' רות ארנון - יו"ר
מרטין קראר	הדוה פוגל	עו"ד יאיר גרין*	יצחק אלרון	בני גליעד - יו"ר עמית
פרופ' אורי קרשון	פרופ' מנחם פיש	רוברט דרייק	שמשון ארד*	יעקב אייזנר
ברוך שלו	פרופ' מרק קופטימן*	פרופ' משה הדני	פרופ' אבי בן בסט*	אלי אייל*

הצוות האדמיניסטרטיבי	
העוגב, שנבנה ע"י גדעון שמיר, ותופי הדוד הועמדו לרשות הקאמרטה באדיבות קרן התרבות אמריקה ישראל	מנהל כללי: בן ציון שירה מנהל אדמיניסטרטיבי: מיכאל קונצביץ' מפיקה: תמר אומנסקי
מנהל במה: ואלרי אקסיונוב יועץ משפטי: עו"ד עמי פולמן הנהלת חשבונות: שרית יצחקי	מנהלת שיווק: תמר יעקובוביץ' מכירות: שני ארוסי מזכירות: מירה זילברמן

מחלקת מנויים: 1-700-55-2000 | בימים א'-ה' 09:00-17:00

משרד התזמורת: רח' יפו 206, ירושלים | טל: 02-5020503 | פקס: 02-5020504
כתובתנו באינטרנט: www.jcamerata.com | אימייל: info@jcamerata.com

התזמורת נתמכת על ידי: משרד התרבות והספורט | עיריית ירושלים, האגף לתרבות | הקרן לירושלים
 קפיטל אינטרמודל בע"מ | קרן מרק ריץ' | טבע תעשיות פרמצבטיות בע"מ | ומסתייעת בתורמים שונים.

ווקאליזה

אבנר בירון מנצח
אולגה פסיצ'ניק סופרן

• **גיאורג פרידריך הנדל** (1685-1759)
"לאודטה פוארי" ("הללו עבדי אדוני"), פרק תהלים
לסופרן ולתזמורת כלי קשת, רי"ה 236

• **אנטוניו ליאל מוריירה** (1758-1819)
סינפוניה ברה מז'ור

• **גיאורג פרידריך הנדל**
אריה מתוך האופרה "יוליוס קיסר", רי"ה 17

• **וולפגנג אמדאוס מוצרט** (1756-1791)
אריה מתוך האופרה "דון ג'ובני", ק. 527

הפסקה

• **וולפגנג אמדאוס מוצרט**
"אקזולטטה, יובילטה", מוטט לסופרן ולתזמורת, ק. 165
סימפוניה מס' 36 בדו מז'ור ק. 425, "לינץ"

• **סרגיי רחמינינוב** (1873-1943)
ווקאליזה, אופ. 34 מס' 14, לסופרן ולתזמורת כלי קשת

גני תקווה | מרכז הבמה, יום ה', 25.2.2010 בשעה 20:30

תל אביב | מוזיאון תל אביב לאמנות, מוצ"ש, 27.2.2010 בשעה 20:30

הרצליה | היכל אמנויות הבמה, יום א', 28.2.2010 בשעה 20:30

ירושלים | אולם הנרי קראון, יום ג', 2.3.2010 בשעה 20:30

רחובות | אולם ויקס, מכון ויצמן, יום ד', 3.3.2010 בשעה 20:30

הקאמרטה הישראלית ירושלים
מנהל מוסיקלי: אבנר בירון

"ימי מוסיקה וטבע" בגליל. הוא הקים את "אנסמבל סולני הגליל" - הרכב וירטואוזי אשר זכה להצלחה בינלאומית בזמן קצר, והוזמן בניצוחו לסיורי קונצרטים ברחבי העולם.

חלק גדול מפעילותו מוקדש לחינוך מוסיקלי. ב־1994 נתמנה לראש האקדמיה למוסיקה ולמחול בירושלים. בשלוש הקדנציות לכהונתו הצעיד בירון את האקדמיה להישגים אמנותיים מרשימים. בין היתר יזם פתיחת מחלקה למוסיקה מזרחית, הקים את התזמורת הקאמרית של האקדמיה ויסד את הפקולטה למוסיקה רב־תחומית, וכן נבחר לכהן כחבר הוועדה המתמדת של ארגון האקדמיות הגבוהות למוסיקה באירופה (AEC).

אבנר בירון החל את הקריירה המוסיקלית שלו כחלילן בתזמורת הפילהרמונית הישראלית וכחלילן־סולן בתזמורת הקאמרית הישראלית. למד ביולוגיה באוניברסיטה העברית ירושלים, והשתלם בניצוח באקדמיה למוסיקה בוינה ובמוצרטאום בזלצבורג.

גישתו המיוחדת למוסיקה ולאיינטרפרטציה מושפעת מהשכלתו הרחבה במוסיקה ובמדע. כחלילן הרבה להופיע בריסטים ובהרכבים קאמרליים. ניהל ולימד כיתות־אמן רבות משתתפים לחילנים ולמורים לחליל בארץ ובחו"ל. כמורה וכמחנך העמיד בירון דור צעיר של חלילנים ומורים בכירים לחליל.

בשנת 2005 זכה אבנר בירון בפרס שרת החינוך על מצוינות ועשייה אמנותית רבת־שנים בתחום המוסיקה, ועל תרומתו לחיי המוסיקה בארץ.

התזמורת בניהולו ובניצוחו מייחדת חלק ניכר מפעילותה לפעולות חינוך למוסיקה בקרב תלמידים בירושלים וברחבי הארץ.

התזמורת תחת שרביטו של בירון מופיעה בהצלחה רבה בסיורי קונצרטים רבים באירופה, אמריקה והמזרח הרחוק, באולמות הקונצרטים המרכזיים באמסטרדם, ברלין, לייפציג, בון, פריס, ניו יורק, וושינגטון, לוס אנג'לס, שיקגו, אלסקה, בייג'ין, שנחאי ועוד. הקונצרטים וההקלטות הרבות של בירון עם התזמורת זוכים לשבחי הביקורת בישראל ובעולם.

הוא ניצח על התזמורת הפילהרמונית הישראלית, תזמורת רשות השידור ירושלים, הסינפונייטה באר־שבע, ומוזמן לנצח על תזמורות ברחבי העולם.

אבנר בירון כיהן כמנהל מוסיקלי של מספר פסטיבלים ביניהם פסטיבל אברגוש ופסטיבל

המנצח והחלילן אבנר בירון הוא מייסדה, מנהלה המוסיקלי ומנצחה הקבוע של תזמורת הקאמרטה הישראלית ירושלים מיום היווסדה. יצירתיות, חדשנות ומקוריות מאפיינות את פעילותו המוסיקלית המגוונת. בעבודה אינטנסיבית ומעוררת השראה הביא את התזמורת למעמד־על בעולם המוסיקה הישראלית, ולהכרה בינלאומית נרחבת.

אבנר בירון בונה תכניות קונצרטים מקוריות ומעניינות. בעבודתו עם תזמורת הקאמרטה הוא מחזיר לבימות הקונצרטים בארץ יצירות נדירות מהרפרטואר המוסיקלי לצד נכסי צאן ברזל של המוסיקה הקלאסית. כמו כן מעודד יצירה ישראלית מקורית ע"י הזמנת יצירות מהמלחינים וביצוען בארץ, בסיורי קונצרטים ברחבי העולם והקלטתן.

הסופרן האוקראינית אולגה פסיצ'ניק למדה זמרה בקייב ובוורשה. היא זכתה בפרסים בתחרויות רבות, וביניהן סרטונגבוש, הלסינקי ותחרות המלכה אליזבת בבלגיה. היא הופיעה בהצלחה רבה באולמות רבים, וביניהם תיאטרון השאנדאליזה ואולם פלייל בפריס, אולם הקונצטרבאו והקונצטרהאוס בברלין. בשנת 2005 השתתפה בהשמעת הבכורה של הסימפוניה השמינית מאת פנדרצקי, ומאז ביצעה את היצירה ברחבי העולם.

היא מופיעה בבתי האופרה הגדולים בעולם, וביניהם האופרה של פריז, בווריה, ז'נבה וכן בפסטיבל אקס'אן-פרובנס. היא מופיעה עם תזמורות חשובות ברחבי העולם, וביניהן תזמורת פסטיבל מאי מפירנצה, תזמורת הברוק מפרייבורג, קונצרטו קלן, האקדמיה למוסיקה עתיקה, תזמורת רדיו צרפת והפילהרמונית של מינכן. היא מופיעה בקביעות תחת שרביטם של מנצחים ידועי שם, וביניהם מרק מינקובסקי, פיליפ הרווג, אנדרו פרוט, טרוור פינקו, אלסנדרו דה מרקו, אנדריאס שפרינג ורנה ז'קוב.

פסיצ'ניק התפרסמה כפרשנית גדולה ליצירותיו של הנדל, והיא שרה תפקידים ראשיים באופרות פרי עטו, וביניהן "רינדלו", "אריודנטה", "סמלה" ו"וליוס קיסר". כמו כן הופיעה בהצלחה רבה בתפקיד דונה אנה באופרה "דון ג'ובני" ובתפקיד הרוזנת באופרה "נישואי פיגרו". מתפקידיה הנוספים: בלנש ("דיאלוג הכרמליתיות"), אנשן ("קלע הכשפים") ומיכאלה ("כרמן"). היא מרבה להקליט עבור חברות תקליטים חשובות.

אבנר בירון

סר גיימס גאלווי

אבנר איתי

אדריאן פאוטר

סוזן רידן

איתן דרוני

חלילו של קוסם

אבנר בירון מנצח
סר גיימס גאלווי חליל

- 1 **בטהובן** || סימפוניה מס' 4
- 2 **מרקנדטה** || קונצ'רטו לחליל
- 3 **קרל וולניאנסקי** || "סרנדה לקאמרט" (בכורה עולמית)
- 4 **דופלר** || פנטזיית ריגולטו לשני חלילים ותזמורת
(עם לידי ג'יני גאלווי)

תל אביב | בית האופרה, משכן לאמנויות הבמה תל אביב
יום ב', 26.4.2010 בשעה 20:30
ירושלים | אולם שרובר, יום ג', 27.4.2010 בשעה 20:30
חיפה | אודיטוריום, מוצ"ש, 1.5.2010 בשעה 21:00
הרצליה | היכל אמנויות הבמה, יום א', 2.5.2010 בשעה 20:30

באן מחייך

אבנר איתי מנצח
סוזן רידן סופרן
איתן דרוני טנור
אדריאן פאוטר בס

- 1 **ברבר** || אדג'ו למיתרים
- 2 **באך** || קנטטת האיכרים
- 3 **האסה** || פוגה וגראווה
- 4 **באך** || קנטטת הקפה

ירושלים | אולם הנרי קראון, יום ג', 16.3.2010 בשעה 20:30
תל אביב | מוזיאון תל אביב לאמנות, יום ו', 19.3.2010 בשעה 14:00;
מוצ"ש, 20.3.2010 בשעה 20:30; יום א', 21.3.2010 בשעה 20:30
הרצליה | היכל אמנויות הבמה, יום ב', 22.3.2010 בשעה 20:30
חיפה | אולם רפפורט, יום ג', 23.3.2010 בשעה 20:30
רחובות | אולם ויקס, מכון ויצמן, יום ד', 24.3.2010 בשעה 20:30

גיאורג פרידריך הנדל (1685-1759)

לאודטה פוארי ("הללו עבדי אדוני"), פרק תהלים לסופרן ולתזמורת כלי קשת רי"ה 236

משך היצירה: כ־21 דקות

אריה מתוך האופרה "יוליוס קיסר", רי"ה 17 - "וכך ביום אחד... אקונן על גורלי"

משך האריה: כ־7 דקות

ייתכן מאוד שהמוסיקה שחברה למזמור תהלים קי"ג "הללו עבדי אדוני" בפה מז'ור, היא היצירה המוקדמת ביותר של הנדל שנותרה בידינו בשלמותה. המוסיקולוגים חלוקים ביניהם בהשערה אם היצירה חברה בהאלה, עיר הולדתו, בהיותו בן שבע עשרה בלבד, או כחמש שנים מאוחר יותר בהמבורג. היצירה, הנושאת אופי של מוטט ואשר כתיבתה הקולית תובענית ביותר, דומה מאוד באופייה ובסגנונה ליצירות הסולו שחיבר הנדל מיד עם הגיעו לרומא. אין לנו כל מידע באשר לנסיבות חיבור היצירה.

כבר ביצירה מוקדמת זו ניתן לעמוד על מאפיינים סגנוניים של הנדל. החדווה הווירטואוזית של הקו הקולי, הדרך שבה תזמורת כלי הקשת מחקה את קולו ויוצרת עמו דרשיח, העצמאות היחסית של תפקיד הבאס, כולם מבשרים על דרך ביטוי ייחודית ומקורית. היצירה פותחת בשתי אריות. ראשית, אריה וירטואוזית, כיאה לטקסט המהלל את האל. מיד לאחר מכן בא מנואט ענוג, ובו הבס חורג לעתים מתפקידו כמלווה, ויוצר דרשיח עם קול הסופרן. הנדל מפתיע אותנו באריזו קצר, ובו הסופרן נוסקת לגבהים למילה "מהולל". אווירת העליצות חוזרת באריה הבאה, הפעם בליווי הבס בלבד. הניתור של הקו הקולי כלפי מעלה במילה "רם" מאפיינת

את רגישותו של הנדל לטקסט. ברציטטיב ארוך ונוגה שואלת הסופרן "מי כה' אלוהינו המגביהי לשבת?" ועונה מיד במנואט, שבו הקו העולה של הכינורות מתאר את הטקסט "מקימי מעפר דל". אריה חמורת סבר במשקל זוגי לסופרן ולבס מבטאת את "נדכי העם" שבטקסט. כלי הקשת האחרים שבים באריה הבאה ומתארים את שמחת אם הבית במלוודיה כובשת, שתופיע מאוחר יותר באורטוריה "הושע". התוספת הנוצרית לפרק התהילים, המאזכרת את השילוש הקדוש, זוכה לרציטטיב נוקב, בסגנון עתיק יותר, והיצירה מסתיימת באווירה המעודדת שבה החלה, לא לפני שהנדל הופך את ה"אמן" לדו שיח וירטואוזי בין הסופרן ונגני התזמורת.

האופרה "יוליוס קיסר" בוצעה לראשונה בלונדון בשנת 1724, וזכתה להצלחה עצומה. הפופולאריות הגואה של הנדל במחצית השנייה של המאה העשרים הקנתה לאופרה הזו מעמד של כבוד בקרב הרפרטואר האופראי העולמי. היא חביבה ביותר על הקהל של ימינו, המעריך היטב את הסיטואציות הדרמטיות העזות, ואת הכתיבה של הנדל המצטיינת במבע מגוון ועשיר, ובמלודיות יפהפיות. התפקיד הנשי הראשי, קליאופטרה מלכת מצרים, נכתב עבור הסופרן המהוללת

פרנציסקה קוצוני, ושמונה האריות שהנדל הקציב לה מכסות טווח עצום של רגשות, למן שעשוע ולעג נוכח אחיה תלמי, דרך מוסיקה חושנית, ובה קליאופטרה מפתה את יוליוס קיסר, ועד מבע של יגון עמוק, ובסוף האופרה - חדוות הניצחון. הביטוי המוסיקלי של התפתחותה האיטית של קליאופטרה במהלך האופרה הוא לבטח ייחודי וחד־פעמי בתולדות האופרה סריה. האריה "אקונן על גורלי" מוצאת את קליאופטרה בסיטואציה בעייתית: אחיה תלמי השתלט על הכתר וגירש את מתנגדיו. היא שבויה בארמון, בעלי בריתה מובסים וקיסר עצמו נחשב בבחינת נעדר. בצר לה, היא מבטאת את אבלה וחרדותיה במלוודיה איטית וכובשת לב. הנדל משתמש באמצעים מוסיקליים כדי לבטא את תחושותיה - קפיצות פתאומיות לאורך הטווח הקולי, חזרה עיקשת על צלילים וקו קולי הולך ודועך כלפי מטה. חלקה השני והסוער של האריה מבטא את תחושת הנקם של הדמות, המנבאת כי אחרי מותה תרדוף רוחה את תלמי יום וליל. כלי הקשת הנזעמים תומכים ברגשותיה של קליאופטרה. לאחר הסערה, חוזר חלקה הראשון של האריה וחותר אותה בדוק של אבל.

העונה ה-27 כבר בפתח

החל מה-15.3.10 ניתן
לחדש את המנוי לעונה
הבאה, לקבל מחיר
מופחת ולשמור על
המקום (עד ה-15.5)

בעונה הבאה מגוון תכניות וסדרות:

סדרת "כלים ועוד - השמות הגדולים"
בירושלים ותל אביב - עם הסולנים
הטובים בעולם ובהם הצ'לן מישה
מאייסקי, הויולנית טביאה צימרמן,
הפסנתרן בוריס ברזובסקי, הכנר חגי
שחם, הגיטריסט פבלו סאיינז וילגאס
ועוד.

סדרת "כלים וקולות"
בירושלים ותל אביב - ארבע מקהלות
מהארץ ומחו"ל, מיטב הזמרים
מאירופה וישראל, הרקוויאמים של
מוצרט, ברוקנר וכרוביני, אופרה
קומית של היידן, קנטטות של באך,
יצירות מוזמנות וקיימות של מלחינים
ישראליים ועוד.

הסדרות המשולבות
בכרמיאל, חיפה, הרצליה,
גני תקווה ורחובות - ובהן המיטב
של שתי הסדרות.

התכנית המלאה מפורסמת כבר
באתר: www.jcamerata.com

לרכישת המנוי: 1-700-55-2000

מהעונה הבאה גם סדרה חדשה המיועדת לילדים ובה 4 קונצרטים. פרטים יפורסמו בהמשך.

אנטוניו ליאל מוריירה (1758-1819)

סינפוניה ברה מז'ור

לארגו נון מולטו || אלגרטו ברילנטה

משך היצירה: כ־8 דקות

המלחין הפרוטוגלי אנטוניו ליאל מוריירה החל את לימודיו המוסיקליים בסמינר בליסבון ושימש שם כעוזר למורה להלחנה וכנגן עוגב. בשנת 1787 התמנה למשרת המנהל המוסיקלי של הקפלה המלכותית בליסבון, ומאוחר יותר עמד בראש בתי האופרה בעיר הבירה. בתקופת מלחמות נפוליאון התגייס לצבא וזכה לקריירה צבאית משגשגת.

מוריירה הלחין כמה אופרות, סרנדות, אורטוריות, מוסיקת קודש וכן מספר מצומצם של יצירות תזמורתיות. הוא הלחין ליבריות איטלקיות ופרוטוגליות, והושפע ממלחינים המאפיינים את הכתיבה האופראית האיטלקית של שלהי המאה השמונה־עשרה, כגון פאיזילו וצימררזה. הסינפוניה הקצרה ברה מז'ור נכתבה בשנת 1805, וייתכן ושימשה פתיחה לאופרה שאבדה.

מבחינה סגנונית, הפתיחה ניצבת בין שני עולמות: מחד גיסא, עולם האופרה הקומית, שהשפעתו ניכרת בכתיבה עשירה ומגוונת לכלי הנשיפה מעץ; מאידך גיסא, ניכרת השפעת המהפכה הצרפתית בכתיבה הכמעט־צבאית לטימפני ולכלי נשיפה ממתכת, בהדגשים העזים והעיקשים, ובניגוד העז שבין חטיבות מעודנות, קאמריות כמעט, שבהן הכינור הראשון מנהל דו־שיח עם כלי

סרגיי רחמינינוב

(1873-1943)

ווקאליזה, אופ. 34 מס' 14,
לסופרן ולתזמורת כלי קשת

משך היצירה: כ־5 דקות

הווקאליזה הנוודעת מאת המלחין הרוסי פורסמה לראשונה בשנת 1912 כשיר החותם מחזור בן ארבעה־עשר שירים לקול ולפסנתר. היצירה הוקדשה לסופרן הנוודעת אנטונינה נז'דנובה, ותוזמרה מאוחר יותר בידי המלחין עצמו. השיר נטול מילים, והמלחין התיר לזמרת המבצעת להשתמש בתנועה אחת נבחרת לכל אורכו.

הזמרת פותחת בלחן עדין, המושר חרישית מעל פעימות כלי הקשת. המנצח והמעבד הנודע ליאופולד סטוקובסקי טען כי השיר הוא מעין דיוקן עצמי של המלחין, החוזר כאן למחוזות האבודים של ילדותו. אכן יש דוק של מלנכוליה בעלת גוון סלאבי במלודיה. לקראת אמצע השיר המלודיה משתרגת בין קווים עצמאיים של כלי הקשת, ובסופו היא שבה ומנוגנת בכינור סולו, בעוד הסופרן נוסקת לגבהים ונמוגה.

וולפגנג אמדאוס מוצרט (1756-1791)

אריה מתוך האופרה "דון ג'ובני", ק. 527 - "אכזרית? לא, יקירי... אל תאמר לי"

משך האריה: כ־7 דקות

"אקזולטטה, יובילטה", מוטט לסופרן ולתזמורת, ק. 165

משך היצירה: כ־15 דקות

סימפוניה מס' 36 בדו מז'ור ק. 425, "לינץ"

דאג'ו - אלגרו ספיריטוזו || אנדנטה || מנואטו - טריו || פרסו

משך היצירה: כ־27 דקות

מוצרט כתב את תפקיד דונה אנה באופרה "דון ג'ובני" עבור זמרת הסופרן האיטלקיה תרזה ספוריטי, שהשתתפה בהצגת הבכורה בפראג, בשנת 1787. על פי עדויות של בני התקופה, לספוריטי היה קול מבריק וצלול ובעל גמישות מרשימה. אכן, במהלך האופרה נדרשת הזמרת בתפקיד דונה אנה לנסוק מעל שאר הזמרים וכלי התזמורת, והיא זוכה לסצנה דרמטית במיוחד במהלך המערכה הראשונה, שבה היא מגוללת בפני ארוסה דון אוטביו את מעללי דון ג'ובני, אשר ניסה לפתותה במסווה החשכה. הסצנה מסתיימת באריה קצרה ורב־רושם, ובה היא קוראת לדון אוטביו לנקום את מות אביה, שנהרג בידי ג'ובני.

לאחר התהפכות המשונות המתרחשות במהלך המערכה השנייה, משתנה דמותה המוסיקלית והופכת למפויסת יותר. דון אוטביו מתעקש ושואל על מועד החתונה הצפוי, אולם היא מסבירה לו כי היא עדיין מתאוששת מן הטראומה (העלילה מתרחשת, כביכול, במהלך עשרים וארבע

שעות!) ומפצירה בו לגלות אורך רוח. לאחר רצי־טייב חמור סבר, פותחת אנה במלודיה רכה ואיטית שבה היא מגלה אהדה לסבלו של אוטביו המאוהב. בחלקה השני והמהיר של האריה היא צופה לעבר עתיד אופטימי יותר, ועל כך מעידה הקולורטורה הוירטואוזית שמוצרט שם בפיה, המופרעת על ידי אנחות קטועות מצד כלי הנשיפה - "אולי ביום מן הימים, שוב יחושו השמים רחמים כלפי".

המוטט הנודע "אקזולטטה יובילטה" נכתב בשנת 1773 עבור הסריס ונציאנו ראוצ'יני, בעת שהותו של מוצרט במילאנו. שנה לפני כן ביצע ראוצ'יני את תפקיד צ'צ'יליו באופרה "לוצ'ו סילה". המוטט הוא למעשה קונצ'רטו לסופרן ולתזמורת, המורכב משתי אריות וירטואוזיות ומהירות, ובתווך רצי־טייב קצר המוליך לאריה איטית. ההקשר הדתי אינו מונע ממוצרט להלחין טקסט דתי כמו היה אריה מתוך אופרה. הניסיון הלא מועט שצבר כבר אז בכתיבת אופרות ואריות לקונצרט עבור זמרים שונים, מתבטא בכתיבה מבריקה ורב־תמבע

לקול האנושי. כיום מבצעות את המוטט זמרות סופרן, כיוון שאין בנמצא סריסים, וזמרי הקונטר־טנור המסוגלים לנסוק לגבהים הנדרשים כאן הם מעטים ביותר. האריה הראשונה כתובה בנוסח הקונצ'רטו ודורשת מן הזמרת גמישות קולית מרשימה. פעמים רבות הקו הקולי נשזר בתפקיד האבובים ואף יוצר עמם דו־שיח. האריה האיטית מרשימה ביופיה המלודי ובאופייה המופנם, ומוליכה ישירות אל ה"הללויה" הוירטואוזית, האהובה כל כך על זמרות הסופרן.

ליאופולד מוצרט לא היה שבע רצון מנישואי בנו וולפגנג לקונסטנצה ובר. כמחווה פיוס, נסע הזוג הצעיר בשנת 1783 לזלצבורג כדי לאפשר לקונסטנצה לזכות בחיבתו של האב. הקיץ בבית המשפחה הניב כמה קטעי אופרה שלא הושלמו, שבהם ניכר פיתוח משמעותי של הסגנון האופראי המוצרטי מאז "החטיפה מן ההרמון", וכן את יצירת המופת, שגם היא לא הושלמה, המיסה הגדולה בדו מינור. באוקטובר חזר הזוג לווינה, ובדרך התארס בלינץ אצל הרוזן טון

ובנו. בתמורה הלחין מוצרט סימפוניה עבור תזמורת הבית של הרזן, בפרק זמן קצר במיוחד - ארבעה ימים בלבד!

מחקרים מן השנים האחרונות מראים כי מוצרט התעמק רבות ביצירותיו הסימפוניות של יוזף היידן לפני כתיבת הסימפוניה. אכן, השפעתו של המלחין הוותיק ניכרת מאוד בדרך שבה מוצרט מלטש את הנושאים המוסיקליים ומבחיין ביניהם, כמו גם דבקויות בצורת הסונטה - שלושה מתוך פרקי הסימפוניה (פרט לפרק השלישי, המנואט), מולחנים לפי חוקי צורה זו, שהיידן תרם רבות לפיתוחה.

סולם דו מז'ור המלכותי, שבו פותחת ומסתיימת היצירה, וכן התזמור החגיגי הכולל, פרט לכלי הקשת, גם צמד אבובים, צמד בסונים, צמד קרנות, צמד חצוצרות וטימפני, מצביעים על גישה חמורת סבר. ברם, אל לנו לשכוח כי אותו סולם שימש את מוצרט גם לאופרה הקומית "החטיפה מן ההרמון", שנכתבה כשנה קודם לכן. אכן, היצירה נעה תכופות בין נימה רצינית ומורכבת לבין התפרצויות של משובה. הכתיבה העשירה, ההפרדה הברורה בין תפקידי הכינור הראשון והשני ועצמאותם הכמעט מוחלטת של כלי הנשיפה מעץ יוצרים תחושה של דיאלקטיקה ברורה. דומה כי הכלים נוטלים כאן חלק באופרה ספק קומית ספק רצינית, ומבקשים לתור אחר עלילה ללברית שאיננה קיימת. מוצרט אמנם משתף פעולה עם כללי המשחק המקובלים, אך גם מבקש לבטא את מזגו האישי, העצמאי, אולי כאקט של שחרור מעולו של אביו. לכל אורך הסימפוניה מעלה המלחין תהיות לגבי הכללים

וקורא עליהם תיגר, אולם בסופו של דבר מאשרר אותם.

דוגמה בולטת לכך ניתן למצוא בפרק הראשון. מוצרט משתמש כאן לראשונה במבוא איטי לסימפוניה. התזמורת תרה אחר סולם המוצא, ולאחר התלבטויות ופקפוקים נבחר דו מז'ור. לאחר תצוגת תכלית של הנושא הראשון, מופיע הנושא השני בסולם סול מז'ור. עד מהרה התזמורת חורגת באלימות למי מינור, אולם כוראל חמור סבר בפי כלי הנשיפה (קולו של ליאופולד?) מתרה בתזמורת והיא שבה בעליצות למחוזות המז'ור. חטיבת הפיתוח מפתיעה באיפוקה ובמרקמה הקאמרי: הכינור הראשון נותר בדד, מבלבל, וכלי הנשיפה מעץ מנסים לסייע. אפיזודת החזרה לאחר הפיתוח הולמת בדיוק רב את התצוגה הראשונית.

פרק האנדנטה, הכתוב במשקל שש שמיניות ובנוסח מחול הסיציליאנה, מתעתע אף הוא. כלי הקשת פותחים בהשתפכות שירתית ונטולת דאבות, אך עד מהרה חודרות למרקם הקרנות, ומביאות עמם את הטימפני והחצוצרות. אלה ממתנים את ההשתפכות, וכמו משקיפים מהצד ודואגים להתנהלות נאותה ו"מהוגנת" של כלי הקשת. "אנחות" תכופות של צמד האבובים ישובו ויופיעו בפרק האיטי של הסימפוניה האחרונה של מוצרט, אף היא בדו מז'ור. בחטיבת הפיתוח של הפרק (אף הוא, כזכור, מולחן לפי צורת הסונטה) מכין לנו מוצרט הפתעה: נושא חדש, מסתורי ומעט מאיים, מתגנב ומופיע בפי הבסונים וכלי הקשת הנמוכים, כדמויות גרוטסקיות מתוך אופרה.

המנואט משיב אותנו אל הדר חצר האצולה, אולם הכינורות מביעים את ספקותיהם במעין "זנב" חרישי לאחר שנדם שאון התזמורת כולה. זכות הבכורה בטרויו שייכת לאבוב, המנגן צמוד לכינור הראשון. הבסון מתפרץ ותובע את חלקו בנגינת הסולו, ולאחר מריבה קצרה בינו לבין האבוב, מושב הסדר אל כנו וחוזר המנואט.

הפינלה המבריק, המולחן גם הוא לפי צורת הסונטה, נשמע בתחילה כמו פתיחה לאופרה קומית, ואכן ההדגשים הקצביים מזכירים במעט את המוסיקה הטורקית ב"חטיפה מן ההרמון". הנושא השני מפתיע במורכבותו הרב־קולית, הבארוקית כמעט. רב־קוליות זו שולטת גם בחטיבת הפיתוח ולאחר שהנושא מועבר מיד ליד בין כלי התזמורת השונים, ובסולמות שונים, מוצרט משיב את הסדר על כנו ומסיים את הסימפוניה בפרץ של אנרגיה.

Giulio Cesare - Recitativo ed Aria

Libretto: Nicola Francesco Haym

Recitativo - Cleopatra

E pur così in un giorno
Perdo fasti e grandezze? Ahi, fato rio!
Cesare, il mio bel nume, è forse estinto;
Cornelia e Sesto inermi son, né sanno
Darmi soccorso. Oh Dio!
Non resta alcuna speme al viver mio.

Aria

Piangerò la sorte mia,
Sì crudele e tanto ria,
Finché vita in petto avrò.

Ma poi morta, d'ogn'intorno
Il tiranno e notte e giorno
Fatta spettro agiterò.

Piangerò la sorte mia, ecc.

Don Giovanni - Scena ed Aria

Libretto: Lorenzo da Ponte

Recitativo - Donna Anna

Crudele? Ah, no, mio bene!
Troppo mi spiace allontanarti un ben
che lungamente la nostr'alma desia!
Ma il mondo, o Dio! ... Non sedur
la mia costanza del sensibil mio core!
Abbastanza per te mi parla amore.

Aria

Non mi dir, bell'idol mio,
che son io crudel con te.
Tu ben sai quant'io t'amai,
tu conosci la mia fé.
Calma, calma il tuo tormento,
se di duol non vuoi ch'io mora

Forse un giorno il cielo ancora
sentirà pietà di me.

הללו עבדי אדוני

(תהלים קי"ג)

א הַלְלוּ, עַבְדֵי יְהוָה;
הַלְלוּ, אֶת־שֵׁם יְהוָה.

ב יְהִי שֵׁם יְהוָה מְבָרָךְ;
מֵעַתָּה, וְעַד־עוֹלָם.

ג מִמְזֶרְח־שָׁמֶשׁ עַד־מְבֹאֵר
מִהַלָּל, שֵׁם יְהוָה.

ד רַם עַל־כָּל־גּוֹיִם יְהוָה;
עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ.

ה מִי, כִּי־הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ
הַמְגַבִּיחַ לְשָׁבֶת.

ו הַמְשַׁפִּילֵי לְרֵאוֹת
בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ.

ז מְקַיְמֵי מַעַפְרֵי דָל;
מֵאֲשָׁפֶת, יָרִים אֲבִיוֹן.

ח לְהוֹשִׁיבֵי עַם־נְדִיבִים;
עַם, נְדִיבֵי עַמּוֹ.

ט מוֹשִׁיבֵי, עֲקָרַת הַבַּיִת
אֶם־הַבָּנִים שְׂמִיחָה:

תהילה לאב ולבן
ולרוח הקודש,
כפי שהיה בראשית, כן עתה,
כן יהיה לנצח נצחים.
אמן.

Laudate Pueri

(Psalm 113)

Laudate pueri Dominum,
Laudate nomen Domini.

Sit nomen Domini benedictum,
Ex hoc nunc, et usque in saeculum.

A solis ortu usque ad occasum
Laudabile nomen Domini.

Excelsus super omnes gentes Dominus
Et super coelos Gloria eius.

Quis sicut Dominus Deus noster,
Qui in altis habitat,

Et humilia respicit
In coelo et in terra?

Suscitans a terra inopem,
Et de stercore erigens pauperem;

Ut collocet eum cum principibus,
Cum principibus populi sui.

Qui habitare facit sterilem in domo,
Matrem filiorum laetantem.

Gloria Patri et Filio
Et Spiritui Sancto,
Sicut erat in principio et nunc et semper,
Et in saecula saeculorum
Amen.

אקזולטטה, יובילטה

אריה - אלגרו
שישו, עלצו,
נשמות ברוכות,
שישו, עלצו,
שוררו שירים,
שירי מתק,
יענו השמיים לשירתכם
ויהללו עמי.

רצ'יטיב
היום המלבב זורח,
עבים וסערות נסו,
ושלוות פתע לצדיקים מגעת.
ליל-עלטה שלט בכל,
עתה עוררנא ושישו,
אתם היראים מקודם,
עלצו והושיטו אל השחר המבורך
בדים וחבצלות מלוא החופן.

אריה - אנדנטה
את, עטרת עלמות,
תני לנו שלום,
ומזור הביאי
לליבותינו רוויי-האנחות.

אריה - אלגרו
הללויה!

Exsultate, Jubilate

Aria - Allegro
Exsultate, jubilate,
O vos animae beatae,
Exsultate, jubilate,
Dulcia cantica,
Cantica canendo cantui
Vestro respondendo,
Psallant aethera cum me.

Recitativo
Fulget amica dies,
Jam fugere et nubile et procellae;
Exortus est justis inexpectata quies.
Undique obscura regnabat nox,
Surgite tandem laeti,
Qui timuistis adhuc,
Et jucundi aurorae fortunatae
Fronds dextera plena et lilia date.

Aria - Andante
Tu virginum corona,
Tu nobis pacem dona,
Tu consolare affectus,
Unde suspirat cor.

Aria - Allegro
Alleluja!

יוליוס קיסר - רצ'יטיב ואריה

ליברית: ניקולא פרנצ'סקו היים

רצ'יטיב - קליאופטרה
וכך ביום אחד
אבדו לי תהילתי ותפארתתי? הא, גורל מר!
קיסר, אלי יפה-התואר, ייתכן ומת.
קורנליה וססטו נותרו ללא נשק
ואינם יכולים לסייע לי. אבוי!
לא נותרה תקווה בחיי.

אריה
אקונן על גורלי,
כה אכזר ומר,
כל עוד נשמת חיים באפי.

אולם במותי, יום וליל
רוחי תרדוף את העריץ
בכל אשר יפנה.

אקונן על גורלי... וכו'

דון ג'ובני - סצנה ואריה

ליברית: לורנצו דה פונטה

רצ'יטיב - דונה אנה
אכזרית? לא, יקירי!
מר אבלי על הצורך לעכב אושר
בו רוצות נשמותינו מזה זמן רב!
אך העולם... אלי! אל תפתה
את נאמנותו של לבי הרגיש!
הן כבר שח הוא אהבה בעבורך.

אריה
אל תאמר לי, אהובי,
כי אני מתאכזרת אליך.
היטב ידעת מה רבה אהבתי אליך,
את נאמנותי אתה מכיר.
השקט את עינויך,
אם אין רצונך כי אמות מצער.

אולי ביום מן הימים
שוב יחווה השמים רחמים כלפי.

The 26th Season

Vocalise

Avner Biron conductor
Olga Pasichnyk soprano

- **George Frideric Handel** (1685–1759)
Laudate Pueri, Psalm for soprano and strings, HWV 236
- **António Leal Moreira** (1758–1819)
Sinfonia in D Major
- **George Frideric Handel**
Aria from the opera "Giulio Cesare", HWV. 17
- **Wolfgang Amadeus Mozart** (1756–1791)
Aria from the opera "Don Giovanni", K. 527

Intermission

- **Wolfgang Amadeus Mozart**
Exsultate, Jubilate, motet for soprano and orchestra, K.165
Symphony no. 36 in C Major K. 425, "Linz"
- **Sergei Rachmaninov** (1873–1943)
Vocalise for soprano and strings, Op.34 no.14

Ganne Tikva | Stage Center, Thursday, February 25 2010 at 20:30

Tel Aviv | Tel Aviv Museum of Art, Saturday, February 27 2010 at 20:30

Herzeliya | Performing Arts Center, Sunday, February 28 2010 at 20:30

Jerusalem | Henry Crown Hall, Tuesday, March 2 2010 at 20:30

Rehovot | Wix Auditorium, Weizman Institute, Wednesday, March 3 2010 at 20:30

THE ISRAEL CAMERATA JERUSALEM

MUSIC DIRECTOR: AVNER BIRON

Program notes: Kedem Berger Design: Hagit Maimon

The Israel Camerata Jerusalem

Music Director and Founder: **Avner Biron**

Composer in Residence: **Josef Bardanashvili**

Honorary Guest Artist: **Sir James Galway**

The musicians

*Principal Player

1st Violin

Arnold Kobiliansky*
Carmela Leiman
Pavel Galaganov
Michael Boyaner
Roman Yusupov
Dina Zemtsova
Sophia Kirsanova

2nd Violin

Natalie Sher*
Eduard Reznik
Svetlana Goffmann
Michael Kontsevich
Zina Levin
Moshe Aharonov
Keren Lipker

Viola

Michael Plaskov*
Boris Rimmer
Michael Yavker
Andrei Shapelnikov
Daria Chaplin

Cello
Yafim Aizenshtadt*
Zvi Orleansky*
Alexander Sinelnikov
Ido Gal

Bass

Dmitri Rozenzweig*
Genadi Litvin

**Cembalo
Organ & Piano**
Iris Golberson*

Flute

Esti Rofe*

Oboe

Muki Zohar*
Ori Meiraz

Horn
Alon Reuven*
Shahar Ziv

Bassoon

Inbar Navot*
Lionid Kremer

Trumpet

Goni Eshed*

Timpani

Keren Phenpimon-Zehavi*

Guest musicians: Ruth Ron, flute; Danny Erdman, Ido Azrad, clarinet; Nir Tsemach, trumpet

Board of Directors and Members of Association

*Member of Association

Prof. Ruth Arnon - Chairman
Benny Gal-ed - Co-Chairman
Jacob Aizner
Dr. Hanan Alon

Shimshon Arad*
Prof. Avi Ben Basat*
Robert Drake
Izaak Elron

Eli Eyal*
Prof. Menachem Fisch
Hedva Foguel
Prof. Benny Geiger

Yair Green*
Prof. Moshe Hadani
Prof. Uri Karshon
David Kindler

Prof. Mark Kopytman*
Martin Kraar
Baruch Shalev
Moshe Vaidman

Administration

General Manager: Ben-Zion Shira
Administrative Manager:
Michael Kontsevich
Producer: Tamar Umansky

Marketing Manager:
Tamar Yakubovitz
Sales: Shani Arusi
Secretary: Mira Zilberman

Stage Manager:
Valery Aksonov
Legal Advisor: Adv. Ami Folman
Accountant: Sarit Yitshaki

**The Organ Built by Gideon Shamir
and the Timpany were kindly given
to the orchestra by the America-Israel
Cultural Foundation**

Office: 206 Jaffa St., Jerusalem | Tel: +972-2-5020503 Fax: +972-2-5020504

Internet: www.jcamerata.com | Email: info@jcamerata.com

The Orchestra is supported by: The Ministry of Culture and Sport | The Municipality of Jerusalem | The Jerusalem Foundation
Capital Intermodal GmbH | The Marc Rich Foundation | Teva Pharmaceutical Industries Ltd. | and by the generous support of various donors.

Israel Camerata Jerusalem

THE 26th SEASON || 2009-2010

Vocalise

THE ISRAEL CAMERATA JERUSALEM
MUSIC DIRECTOR: AVNER BIRON